

Năm thứ 21 - N° 880

ĐUỐC NHÀ NAM

BÁO RA MỖI NGÀY

Chủ-nhiệm: NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO-QUÁN: 72, Lagrandière. Đáy noi số 696

TÒA-SOẠN: 147, Rue de Reims. Đáy noi số 658

Quản-lý: NGUYỄN-VĂN-SAM

Jeudi 25 Juin 1931

NHƠN QUAN TÔNG-THÔNG DOUMER LÊN NGÔI

Đại-xá tội-nhơn

CÁ BẠN QUỐC-SỰ PHẠM Ở COLMAR CÙNG ĐƯỢC THẢ

Bản Pháp mỗi lần nhà - nước có việc vui mừng, vì dụ như lúc (lễ) thông mới đê-đô, thì thì-bình việc đại xá (amnistie) cho tội-nhơn, cũng như hồi xưa vua ta, vua Tàu lớn, ngót, cũng ban ơn đại-xá cho dân vậy.

Nhơn hồi này (lễ) thông mới là Paul Doumer mới lên kế-vị, cho nên ngày thứ ba 23 Juin mới rồi, tòa Nội-các nhóm lại, ông Hinh-bộ (lễ) thông mới Doumer đưa trình một cái nghị-án xin ban hành Đại-xá cho các tù phạm, luật Đại-xá kỳ ban hành cho cả bọn quốc-sự-phạm ở Colmar lúc họ cũng được hưởng ơn.

Ông Doumer

Xin nhắc để đọc-giã nhớ rằng, cách đây bốn năm, ở hai tỉnh Alsace và Lorraine bên Pháp thì hai tỉnh này bị mất, cho nên được của Đức hồi Âu-châu chiến-tranh, có một phái vận-động cho hai tỉnh này về lại, cho không muốn thuộc quyền nước Pháp. Âm-mưu của họ để ra, mấy tay chủ-mưu phải ra tòa Đại-bình ở Colmar xử. Bởi vậy kêu là vụ án quốc-sự-phạm ở Colmar.

Nay thì-bình luật đại-xá, thì ông Hinh-bộ (lễ) thông mới Doumer đưa ra cho những người thành-trị phạm ở đó nữa.

Lại cũng nên nói thêm rằng luật Đại-xá chỉ thì-bình cho bọn thành-trị-phạm mà thôi, chứ không phải thì-bình cho các tù trọng tội khác.

Nay mai nước Pháp đại xá cho chính trị-phạm, không biết có ảnh hưởng đến các thành-trị-phạm ở các nước khác không?

Bản báo nghe nói các ông hội đồng Quản-ban ta sắp đánh đây thép qua thành cũ quan tổng-tống Doumer đại-xá cho chính-trị-phạm nước Nam nữa.

QUAN TOÀN-QUYỀN ROBIN
VỀ PHÁP
NGÀY 18 JUILLET,
NGÀI ĐÁP TÀU
< ATHOS II > TỪ GIẢ
SAIGON

(Juan Toàn-quyền Robin cùng phu-nhơn đã đi chuyến xe lửa rời sang Hải-phong hôm ngày thứ tư 24 Juin, hồi 7 giờ 40 phút. Ông bà đáp tàu Cap Vareille mà về Saigon.)

Khi viết quan Toàn-quyền Pavquer có giao quyền cho người rồi, thì ông bà định ngày 13 Juillet, sẽ đáp tàu < Athos II > của hãng Nhà Rồng, về Pháp nghỉ.

THỜI-CUỘC TRUNG-HOÀ

TRẦN-HỮU-NHƠN NÓI CHUYỆN VỚI MỘT NHÀ BÁO HỒNG-MÀO

(Tiếp theo ở hồi)

Trong bốn việc ấy, nhất nhất là việc kinh tế. Trên 4 trăm triệu nhân dân của Trung-quốc đều sống về nghề làm ruộng, thì sau này chính phủ phải làm sao cho nghề làm ruộng được phát đạt.

Còn về kinh-quyền nước thì ông nói cho nhà nông chứ không nói cho nhà chính trị nào cả. Bởi việc mở mang đất đai, Trung-quốc bước chậm đi sau hơn ai này thì cả, nhưng hiện giờ chính-phủ đã dùng phương-pháp khoa học mà mở mang đất đai rồi. Chính phủ bây giờ sẽ y theo cái thuyết chia đất đai của Tôn Trung-Sanh mà thực hành, còn về cái chế độ chia đất đai cũng một phần theo cái kế hoạch năm năm của nước Nga hay không thì chưa biết. Riêng về phần tôi cùng một vài ông bạn, thì hoàn-nghĩnh cái kế hoạch ấy làm. Cũng có một vài ông chủ cụ chỉ là thành cái lễ để người nào đó cho người ấy, mặc họ khai phá lấy.

Đã với vấn-đề xã-hội và vấn-đề giáo-dục thì trong 10 năm nay chính-phủ rất chú ý trên vấn-đề giáo-dục.

Cái tình-bình kinh-tế và giáo-dục của Trung-quốc bây giờ cũng như cái tình-bình đạo-giáo và kinh-tế của nước Anh trước khi chưa cải cách, vẫn bị cái độc-độc của đời-trung-đế để lại. Làm trở ngại rất nhiều, các tay hiện-triết trong nước vẫn hết sức lo phải trở về cái thời kỳ đó. Trong quốc gia có một chế độ này giống với nước Anh, là có một người khác với con một người Đức trước khi Âu-châu, có một cái mục đích riêng, cái mục đích ấy là làm cho nước nhà được hòa bình và thống nhất, để lên lên cái-cách việc kinh-tế, việc giáo-dục, việc xã-hội, ngõ hầu cùng liệt cường quốc gia đương thời. Nhưng việc cải-tiến trong nước mà còn phải để người ngoài làm ông chủ thì làm sao mà cải tạo được, cái chủ-nghĩa của ông đảng Quốc-dân là chủ-đầu liệt cường phải lấy khách-vị mà ở, người Trung-quốc đối với người khách bao giờ cũng tỏ ý hoan-nginh, vì rằng người Trung-quốc còn cần phải mượn vốn của người các nước để làm việc mình vậy.

Đến như cái kế hoạch thay đổi của Trung-quốc thì Trung-quốc cần-cơ vào lịch sử mà thay đổi. Trước tiên là phải thay đổi ý tưởng, nên bị người phân đối. Họ tưởng rằng là người không có con mắt. Cho nên từ khi lãnh chế độ đến giờ muốn làm gì thì làm không kiêng sợ ai cả. Có người nói họ tưởng muốn làm như Mussolini ở Ý, nhưng con mắt của Mussolini chỉ biết có quyền lợi của dân Ý, vận mệnh của nước Ý của họ tưởng và họ đang cần và thì chỉ biết có cái quyền lợi cá nhân của mình mà thôi. Hai người ấy cách xa nhau lắm mà!

Hiện giờ phương Nam đây phần đông người phần đông dân-toàn cả quốc dân trong nước phần đông cả đây. Đảng Quốc-dân là đảng chiếm được cái quyền rất cao của chính phủ, đã áp dụng phần lớn về chính, nhưng Đảng còn như con ngựa gài vào cỗ xe, có chủ đi dẫn. Tức là trong nước chưa có chính-độc-tuyệt-cả-nhà không thể dùng cách bổ thêm mà đuổi Đảng đi được. Nhưng sau này thế nào trong nước cũng phải có cái chế độ Bontre nữa.

Tin thêm về việc

Nguyễn xuân Hoàn lớn đoạn-đầu-đài

Huân có viết thư để lại cho gia-nhơn. Sau khi thọ hình rồi, quan tòa cho phép bà mẹ đem xác về chôn

Hôm qua bản-báo đã đăng tin này rồi, nay tiếp được tin thêm như vậy.

Huân, 24 Juin. — Nguyễn xuân-Huân, ngoài những tội vào đảng cách-mạng và mưu đồ giết hại cho đảng, lại còn hai tội nặng nhất là tội ngày 22 Avril năm ngoái cầm súng săn bắn Bộ-Dương, tội ngày 30 Mai lại bắn chết Nguyễn-Đình-Châu 11 ngàn đồng.

Bởi vậy, phiên Hội-đồng Đệ-bình ngày Novembre năm ngoái, làm án xử-tử Hoàn. Án ấy có 67 và tây xin ân-giảm nhưng bị bác đi.

Sáng sớm hôm kia là 23 Juin, quan tòa về khám-đám. Huân ra chính-pháp. Huân xin phép viết một bức thư dài về cho người nhà, thư viết chữ lang-sa thông-lâm; viết xong uống một hơi nước rồi mới bước lên đoạn-đầu-đài.

Đã mẹ Huân có chứng-khiếu lúc đi xin phép đem xác Huân về chôn, quan tòa rộng-cha.

Chuyện thị phi...

Đã ai biết có mấy ông Trời?

Trên chỗ phố mà tìm tìm kia, không biết có cái ông mà người ta thường gọi là ông Trời đó không? Lại không biết cái ông Trời đó có cái gì mà ông Trời?

MỘT TÊN TỘI NHƠN CHẠY TRỐN BỊ BẮN CHẾT

Thử hãy tưởng rồi, một vị hương chức làng Mỹ-thành (Độc-hóa, Cholon) gặp tên Nguyễn-v.-Thu, bấy lâu có lệnh treo nã vì tội bạo-động.

Vụ cướp tàu Ng-vân-Kiệt Vì đâu mà hai anh chị trốn được?

Chúng tôi có đôi bạn cướp tàu Nguyễn-vân-Kiệt bị bắt nhất ở một Mỹ-tho, nhưng có một lần trong bọn-người ta nghĩ là đầu đảng tên là B—đã cùng một người đàn-bà cùng bắt giam chung, thỡ con trốn khỏi. Chắc ông già muốn biết hai anh chị đó bắt đầu sau tay hay sao mà trốn mau lạ thế nào như vậy.

VỀ VỤ THI GIẠN Ở HÀ NỘI

5 người bị giam

CÁ M. Nguyễn-tiến-Lãng thơ-ký riêng của quan Toàn-quyền Robin

Về vụ thi gian lận xảy ra ở Hà-nội, một số báo trước, Đ.N.N. đã đăng tin rất rõ ràng.

Nay được tin rằng quan bồi-thẩm đã bắt đầu xét việc này. Tất cả có sáu người bị cáo thì bốn người đã bị công-giam sau khi xét rồi. Phạm-vân-Xung bị giam từ hôm thứ sáu 12 Juin Nguyễn-vân-Ninh và Nguyễn-Vân-Luân thì bị bắt chiều hôm 16 Juin.

Sáng hôm 18, quan bồi-thẩm đã cho đòi Nguyễn-Lãng ra hỏi. Sau khi hỏi, Lăng cũng bị giam lại như 3 người trên kia.

Trong việc này, nay lại mới có một người bị cáo nữa, tên là Đê-Thọ. Thọ nguyên học sinh trường Cao-đẳng Sư-phạm mới đậu kỳ thi tốt nghiệp năm nay. Thọ là em vợ Nguyễn-tiến-Lãng, bị tình-nghỉ là đã làm mối-giới cho Ninh, Luân và Lăng. Xung trong việc bán bài thi này.

Nghe đâu sau khi biết tin bán bài thi, thì Thọ lập tức đi báo tin với Lăng, Lăng bèn sai người đi mua-đầu bài về để làm ra đem bán. Thọ cũng bị giam rồi, thế là tất cả 5 người.

Vua kim-thời

Bảo-Đại hoàng-đế ta đúng < một > lãm

Bản trước, bản-báo đã thuật mấy lời của quan Toàn-quyền Pasquier nói với phóng-sự báo Le Journal khi ngài xuống tàu ở Marseille rằng: « Qua năm 1932, vua Bảo Đại sẽ về nước, cầm quyền chính-trị, sẽ thì-bình nhiều việc cải-cách cho dân. Ngài sẽ là một vị vua kim-thời (roi moderne) »

Muốn chứng tỏ lời quan Toàn-quyền Pasquier nói là thật, nên bản-báo xin đăng một lần ngữ-dùng của hoàng-đế Bảo Đại-trang, đúng theo < một > ở Paris, để đọc-giã được chiêm ngưỡng. Ngữ-dùng của hoàng-đế Bảo Đại-trang chưa có báo nào in cả. Bản-báo nhờ một người bạn ở Paris gửi về cho bản báo một có vậy.

MỘT SỰ TIÊN-BỘ TRONG KHOA-HỌC

Cách nghiệm máu coi con của ai

Nhờ lại cách đây vài ba tháng, hồi chúng tôi rằng, có thể nào thử máu để biết chắc đứa con kỳ là con của ai không? Và ta có pháp thử máu đó không?

Vị độc-giã nào hỏi vậy chắc là có cách thử-tam và muốn biết cách thử máu làm.

Tiểu-thầy, chúng tôi không phải là nhà khoa học, thành ra lúc đó chỉ trả lời sơ sài rằng: Quan ta ngày xưa cũng đã biết dùng cách thử máu, để xử những vụ kiện nam nữ thông-gian mà để con ra rồi chối không nhận, hay là con người này mà người kia nhận. Nghe các học-phu-buynh thuật lại, thì hình như cách ấy là cái lý một chút máu đứa con, rồi cái một chút máu người cha để trên cái mâm thau; lộn nhau. Hai hai giọt máu ấy hòa lại với nhau là phải cha con, trái lại thì là không phải. Nếu vậy thì ra ngày xưa ta cũng đã biết cách nghiệm máu rồi.

Cách ấy ngày nay, các nhà bác-học ở Âu-Mỹ đã nghiên-cứu và phát-minh ra rộng rãi lắm. Nhơn tiện đây chúng tôi dịch thuật ra, để biến độc-giã một chuyên khoa-học.

Cần đây, một nhà bác-học nước Đức có phát-minh ra một cách nghiệm máu. Nhà bác-học này dùng theo phương-pháp khoa-học chia huyết loài người ra, rồi có cách nghiệm mà biết huyết đó thuộc về ai. Cách nghiệm huyết ấy rất có ích lợi về sự tra xét các án thông-gian. Vì thế mà các nhà khoa-học trong thế-giới đều cho sự phát-minh đó, rất là có ảnh hưởng trên nền khoa-học.

Bổn thử máu

Về vấn-đề này, mấy năm nay, các nhà khoa-học châu Âu đã hết sức nghiên-cứu, mỗi người đều có kết-quả ít nhiều; đến bây giờ, nhà bác-học Đức kia lại tìm được cái kết quả lớn hơn nữa.

VỀ TIN NGUYỄN-ÁI-QUỐC BỊ BẮT Ở HƯƠNG-CẢNG

Tin nói có rồi, tin nói chưa chắc

Cách hai kỳ báo này, bản-báo đã đăng tin theo như bản đồng-nghiệp Trung-Bắc Tân-Vân ở Hà-nội, nói lãnh-tự cách-mạng Việt-nam trốn tránh ở hải-ngoại bấy lâu, là Nguyễn-Ái-Quốc, đã bị bắt ở Hương-Cảng độ mười ngày rày.

Tin này thực là báo tày ta trong Nam ngoài Bắc đều có đăng cả. Báo thì nói chắc rồi, báo thì nói chưa chắc.

Chiều hôm qua thấy một tờ báo từ Sài-gon đăng tin chắc chắn rằng Nguyễn-Ái-Quốc (năm nay 41 tuổi) người làng Kim-liên, tỉnh Hà-tĩnh, bị bắt ở Hương-cảng với 4 người đồng-đảng - viên cách-mạng nữa. Ông thanh-trà Paris vắng mặt quan-trấn quan Thượng-hải đến 3 người cách-mạng Annam mới bị bắt tại Thượng-hải; chúng trở về có lẽ ông sẽ ghé Hương-cảng đăng giã bọn Nguyễn-Ái-Quốc năm người về luôn một lượt.

Việc bắt được Nguyễn-Ái-Quốc (Sardet générale) ở Hà-nội đã sắp đặt đó là lâu lắm rồi. Nguyễn-Ái-Quốc bị bắt chắc các nhà chuyên-trách tra-án ở đây mừng lắm.

Anh em ở Lục-tinh hãy coi chừng!

Đừng xài làm tiền ngoại-quốc

Bản-báo vừa mới hay tin rằng, có một bọn khách-trូវ đi các một lục-tinh, như là ở một nhà-quê để hưởng-gặt đồng-bào ta. Chúng lường gạt kiểu mới này, là lấy tiền bạc của ta mua vàng, rồi đem vàng đó đi đổi lấy vàng của ta. Chúng nói là lấy vàng được, nên gọi nhà-quê ta là lấy vàng. Đồng-bào ta nên coi chừng cho làm, và những tiền mà chúng gạt là xài được đó, kỳ thiệt là xài không được. mà giả lại rẻ lắm; vì dụ như một đồng-bạc của ta thì bạc của chúng đổi ra có năm ba cái thôi.

LẠI THÊM 500 CUỐN VIỆT-NAM

Những tháng trước, ông Louis Reaubeud gửi bản-báo bản năm 500 cuốn Việt-Nam đến gửi ở Paris qua được trên một thùng thì bản-báo bản bị mất một phần, ông lại gửi thêm đến cuốn của nữa, mà có nhiều ông báo đã đi đảnh tin trước rồi. Vì vậy cũng không còn bao nhiêu nữa, mà số của bản-báo bản bị mất năm cuốn 1500; 500 cuốn của năm cuốn gửi phụ thêm 5 cuốn, để bản-báo bản năm cuốn gửi sách.

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHONG
DẦU ĐẠI-QUANG HIỆU CON BƯỚM-BƯỚM

là một thứ dầu tiêu trừ bá bệnh, hơn các thứ dầu khác, chur qui vị cùng ngho nói rằng : thứ dầu này thật là thần hiệu, lạ lùng, bất luận ngoại bệnh các chứng, cả

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHONG
27 11 Tôn giáo-Phong CHOLON

Trong Nước...

Salgon

Sở mật-thám coi về việc án ở đường Calnat đã dời chỗ rồi

Từ bữa thứ bảy tuần rồi, bị mật-thám coi về việc án (police judiciaire) ở đường Calnat đã dời chỗ rồi

Xe hơi động cơ cây

Chiều bữa chúa nhật mới rồi, ở đường Luro, có một chiếc xe hơi Hotchkiss dùng gỗ

Xe ngựa động cơ máy

Bữa 22 Jun một rồi, ở góc đường Espagne và Lacotte có một cái xe ngựa động cơ máy

Hồi 3 giờ sáng, toàn lính ở Binh-Xuân cũng bắt được hai đứa đi ăn đêm nữa, tên là Ba và Chương. Khi bắt mấy đứa này, lúc xét trong mình thấy có khi

Áu cườp quá lộng ở Xóm-gà Hồi 9 giờ chiều ngó thấy ba hôm kia, ở Xóm-gà có một vụ cườp mà ai cũng cho là cườp

Hiện cườp này chỉ có ba đứa, đi bằng xe máy, mà đứa nào cũng cầm một cây súng sáo, vào nhà ông Chín Bùn, ở sau ga

Theo lời khai của tại-chủ, anh ta ở nhà ở số 70 đường Nguyễn Huệ, ba bốn tượng

CHOLON Ăn chuột sống uống rượu Trưa 19 Jun 1931, một người

Trung-ky

Một anh má-chín gian-hùng Vau rồi, ở Huế có một anh má-chín tên là Trần Văn Thái

Backy

Hai vợ chồng người đi vòng quanh thế-giới đã tới Hải-phong

Lac-tinh

Bắt được một đảng cườp Hồi trước bữa báo đã có 22 Jun. Hai người lên đường ở đường

MUỐN BẮN

Một cái xe hơi hiệu Daimler SIX năm 1925 đã được bắt được

Vụ người tây Cộng-sản ở Singapore

Tòa án Hồng-mao xử Ducroux 18 tháng 10

Hôm thứ ba, tòa-báo có anh M. Nadaud, chủ sở hữu tiệm ở Saigon, đã qua Singapore, để

Tòa-án Hồng-mao đã đem anh ta ra xử rồi, báo cáo tin cho độc giả biết vì đầu anh ta bị bắt

Nhưng công việc không được theo ý của chủ sở hữu, vì anh ta nói là thay mặt cho một

Hôm ngày 2 Jun, quan chính sở mật-thám Hồng-mao đi tới số 41

Hội anh em Đông-bào nước Nam

Dương lúc nhơn-dân đông đảo, mỗi người phải

Nếu Đông-bào muốn giúp cho sự trồng trọt và sự buôn bán thuốc hút Annam

XIN HAY HÚT THUỐC M. I. C.

là thuốc của nhơn-công annam làm tại Đông-Pháp.

GARAGE NAM-HIỆP-THÀNH

Hàng sửa xe hơi của chúng tôi nhận sửa máy, đóng thùng, lắp mai và sơn

GONG-VAN Trả lời chung

Vi tình hình kinh-tế khốn-khắc nên tôi có được nhiều báo thơ

M. Laburette, tham-biện bang nhất ở Nam-ky, được pháp nghị ở

CAI-CHANH

Số báo ngày 12 Jun, nơi mục Công-vân này, đăng tin M. Huỳnh-vân-Dúp, Anh bang

Lời rao vặt

Một cái nhà lầu thật tốt, đã đổ xong, để cho người

DALAT

Một cái nhà lầu thật tốt, đã đổ xong, để cho người

Xe giao

Tôi lấy là đầu đơn mà tiếp được cái tin buồn về việc

Tân-Long Lữ quán

Nhà ngủ này mới có, nhà mới đẹp nhất tại nơi này

THÈ THẢO

Tranh Coupe Wimbledon

H. Cochet thua Nigel Sharp trong ba hiệp rất đậm

Có ngờ đâu vô-địch hoàn-châu tranh Coupe d'Exposition Chim-Cochet lại phải bị đánh bại trong

Ba tay cừ-rua Thiên, Lợi, Lượm, đá tới Marseille rồi

Mới được báo điện-ôn của Lợi Minh về cho hay rằng, cả ba anh

Cuộc đua xe đạp

Hôm này đã có hơn 30 người chèo đầu luồn và chèo Nisei Sharp

LỜI RAO CẦN KIẾP

Nay miếng đất của M. Ung-vân Nguyễn ở làng Thới-bình (Cantho)

AI MUỐN

ít vốn mà lời nhiều? Muốn sang lại 1 cái nhà ngói

Nem thân rượi thạnh ở suối Xuân-Trường

Kính mời quý ông quý bà, lúc nhàn hạ, lại về sông suối

AI MUỐN

ít vốn mà lời nhiều? Muốn sang lại 1 cái nhà ngói